

การใช้ทัศนวัสดุประกอบรายการวิทยุโรงเรียนในการสอนวิชาสังคมศึกษา
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

นางสาวอรุณ พระเคโซ

006301

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2516

UTILIZATION OF VISUAL MATERIALS IN SUPPLEMENTING SCHOOL RADIO
PROGRAM FOR SOCIAL STUDIES TEACHING IN PRATHOM SUKSA FIVE

Miss A-ngoon Pradecho

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Audio - Visual Communication

Graduate School

Chulalongkorn University

1973

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

สมาน อมรวิวัฒน์
.....

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์

สมาน อมรวิวัฒน์
.....

ประธานกรรมการ

สุมน อมรวิวัฒน์
.....

กรรมการ

สมาน อมรวิวัฒน์
.....

กรรมการ

สมาน อมรวิวัฒน์
.....

กรรมการ

อาจารย์ชูความคุมการวิจัย รองศาสตราจารย์ สุมน อมรวิวัฒน์

- หัวข้อวิทยานิพนธ์ : การใช้ทัศนวัสดุประกอบการวิทยุโรงเรียนในการสอนวิชาสังคมศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
- ผู้วิจัย : นางสาว อังนุ พระเคโซ
- แผนกวิชา : โสตทัศนศึกษา
- ปีการศึกษา : 2515

บทคัดย่อ

ความมุ่งหมาย การวิจัยนี้เพื่อเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างการเรียนวิชาสังคมศึกษาจากรายการวิทยุโรงเรียน ซึ่งสอนโดยใช้ทัศนวัสดุสัมพันธ์กับเนื้อหาของบทเรียนอันเป็นการรับรู้ทางจักขุสัมผัสและโสตสัมผัสรวมกัน กับการเรียนวิชาสังคมศึกษาจากรายการวิทยุโรงเรียน ซึ่งสอนโดยไม่ใช้ทัศนวัสดุสัมพันธ์กับเนื้อหาของบทเรียนอันเป็นการรับรู้ทางโสตสัมผัสทางเดียว

การดำเนินการ ทดลองสอนบทเรียนวิชาสังคมศึกษาจากรายการวิทยุโรงเรียนกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 2 กลุ่ม ๆ ละ 80 คน ซึ่งมีความสามารถทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาโดยเฉลี่ยเท่ากัน ทำการทดลอง 4 ครั้ง สอนโดยครูคนเดียวกัน หลังจากทำการทดลองแต่ละครั้งให้นักเรียนทำการทดสอบวัดความเข้าใจและการเรียนรู้ในบทเรียนนั้น ๆ แล้วนำข้อมูลที่ได้ออกมาทดสอบความมีนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างมัชฌิมเลขคณิตทางสถิติ

ผลการวิจัย สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาระหว่างการเรียนจากรายการวิทยุโรงเรียนซึ่งสอนโดยใช้ทัศนวัสดุสัมพันธ์กับเนื้อหาของบทเรียน

กับการเรียนจากรายการวิทยุโรงเรียนซึ่งสอนโดยไมโครฟิล์มวีดิทัศน์
 กับเนื้อหาของบทเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .0001 และ
 ความเข้มข้นของบทเรียนที่สอนด้วยการใช้ฟิล์มวีดิทัศน์กับเนื้อหา
 ของบทเรียนจากรายการวิทยุโรงเรียนสูงกว่าการเรียนจากรายการวิทยุ
 โรงเรียนซึ่งสอนโดยไมโครฟิล์มวีดิทัศน์กับเนื้อหาของบทเรียนอย่าง
 เด่นชัด

ข้อเสนอแนะ

ฟิล์มวีดิทัศน์ เช่น ภาพประกอบเรื่อง สไลด์ และฟิล์มสตริปเป็น
 วัสดุที่มีคุณค่าต่อการเรียน การสอนอย่างยิ่ง ควรจะได้ผลิตเพื่อนำมาใช้
 ให้สัมพันธ์กับเนื้อหาของบทเรียนวิชาสังคมศึกษาขณะเรียนจากรายการวิทยุ
 โรงเรียนให้มากขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้รับรู้ทาง จักขุสัมผัสและโสตสัมผัส
 รวมกัน กระทรวงศึกษาธิการ ควรสนับสนุนให้จัดส่งอุปกรณ์สำเร็จรูป
 ประเภทนี้ไปยังโรงเรียนในชนบทเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ของเด็ก
 ในสังคมชนบทที่ห่างไกลต่อประสิทธิภาพหลายด้านให้มากยิ่งขึ้น

Thesis Title : Utilization of Visual Materials in Supplementing
School Radio Program for Social Studies Teaching
in Prathom Suksa Five

Name : Miss A-ngoan Pradecho

Department : Audio-Visual Communication

Academic Year : 1972

ABSTRACT

Purpose. The purpose of this study was to compare academic achievement resulting from two different methods of teaching social studies to Prathom Suksa Five students. The first method uses school radio programs supplemented by related visual materials-- perception through hearing and seeing; the second method uses school radio programs but omits related visual materials-- perception through hearing.

Procedure. Students with comparable backgrounds in social studies were divided into two groups of equal number. Each group was given four learning sessions conducted by the same teacher. One group was presented with both audio and visual materials for each session while the other group was given audio material only. An achievement test was given to each group after each session. The average testing scores were then compared.

Results. The academic achievement of students who were taught social studies by school radio programs supplemented by related visual materials was significantly higher ($p < .0001$) than the achievement of those who were taught by school radio programs only. The average achievement score on each of the four tests was higher for those exposed to both audio and visual materials.

Recommendation. Visual materials such as illustrations, Slides, and filmstrips are vitally important in the learning process. Therefore, visual materials related to lesson contents should be used more frequently to supplement school radio programs. Perception through hearing and seeing is a very effective teaching device. The Ministry of Education should create and provide study kits and packages containing relevant visual materials for teachers in rural schools to broaden the learning experiences of their students.

กิติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่อง "การใช้ทัศนวัสดุประกอบการวิทยุโรงเรียนในการสอนวิชา
สังคมศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 5" สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก
อาจารย์หลายท่านที่ไกรกรุณาให้คำแนะนำต่าง ๆ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์
สุมน อมรวิวัฒน์ ที่ไกรกรุณาให้คำปรึกษาช่วยเหลือแนะนำในการวางขอบเขตการวิจัยให้เป็น
ประโยชน์ต่อการศึกษาตั้งแต่ต้น และได้ตรวจแก้ไขสิ่งบกพร่องต่าง ๆ อย่างใกล้ชิด
อาจารย์ ยง อิงคเวทย์ และ อาจารย์ จิตรานุชมี อาจารย์ที่ปรึกษาได้ให้คำแนะนำ
และช่วยเหลือด้วยดีเสมอมา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประคอง กรรณสูต ได้ให้ความช่วย
เหลือในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของอาจารย์ทุกท่าน
และขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

นอกจากนี้ในการทำวิจัย ผู้วิจัยยังได้รับความกรุณาจากเจ้าหน้าที่ศูนย์
เทคโนโลยีทางการศึกษาที่ให้ความร่วมมือจัดทำรายการวิทยุโรงเรียนให้ตามความต้องการ
เพื่อใช้ในการวิจัย อาจารย์ใหญ่ และผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่โรงเรียนเทศบาลบางจาก และ
โรงเรียนเทศบาลรุ่งเรืองอุบลมณี พร้อมทั้งหัวหน้าหมวด ครูประจำวิชาสังคมศึกษา และ
นักเรียนของทั้ง 2 โรงเรียน ได้ให้ความช่วยเหลือและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการ
ทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

อนึ่ง ในการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียน ผู้วิจัยได้รับความ
ความช่วยเหลือจาก นายเพ็ญ สุวรรณมาลิก เลขาธิการสหพันธ์โรงเรียนราษฎร์
นางสาว อมรรัตน์ สุวรรณ นิสิตปริญญาโทปีที่ 2 แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา และนางสาว
อุบล พระเคโซ ที่ไปช่วยทำการทดลอง ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านไว้ ณ ที่นี้

อಂಗุ่น พระเคโซ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
รายการตารางประกอบ	ฉ
รายการภาพประกอบ	ค
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	13
สมมติฐานของการวิจัย	14
ขอบเขตของการวิจัย	14
ข้อตกลงเบื้องต้น	15
ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัยนี้	16
วิธีดำเนินการวิจัย	17
ความจำกัดของการวิจัย	18
คำจำกัดความของการวิจัย	19
การวิจัยที่เกี่ยวข้อง	20
2 การศึกษาขั้นพื้นฐาน	28
ประวัติความเป็นมาของภาพ	29
คุณค่าของรูปภาพที่มีต่อการเรียนการสอน	31
ประโยชน์ของรูปภาพที่มีต่อการเรียนการสอน	33

ลักษณะการมองคุณภาพของเด็ก	35
วิธีใช้รูปภาพประกอบการสอนให้บังเกิดผลดี	38
๗ เกณฑ์สำหรับเลือกรูปภาพมาใช้สอน	40
การเขียนภาพประกอบเรื่อง	42
สีกับการให้สีภาพประกอบเรื่อง	43
การใช้สีกับทัศนวัตถุ	45
ชื่อและคุณสมบัติของสี	46
ความหมายของสไลด์	54
ชนิดของสไลด์	55
คุณค่าของสไลด์กับการเรียนการสอน	59
การเตรียมการสอนของครู	61
การเก็บและการรักษาสไลด์	66
ความหมายของฟิล์มสตริป	69
ชนิดของฟิล์มสตริป	69
คุณค่าของฟิล์มสตริปกับการเรียนการสอน	73
การใช้ฟิล์มสตริปในการสอน	76
ความหมายเกี่ยวกับการรับรู้	78
วิธีการรับรู้ที่สำคัญ	81
วิธีสอนสังคมศึกษา	82
3 วิธีดำเนินงานและรวบรวมข้อมูล	85
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	94
5 สรุปผลการวิจัยและขอเสนอแนะ	97

บรรณานุกรม	104
ภาคผนวก	112
ประวัติการศึกษาของผู้วิจัย	177

ตารางประกอบ

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยระหว่างนักเรียนกลุ่มที่ใช้ทัศนวัสดุสัมพันธ์
 กับเนื้อหาของบทเรียนวิชาสังคมศึกษาจากรายการวิทยุโรงเรียน
 และกลุ่มไม่ใช้ทัศนวัสดุสัมพันธ์กับเนื้อหาของบทเรียน

รายการภาพประกอบ

ภาพที่

หน้า

1	แสดงการสื่อความหมายของภาพ	2
2	แสดงคุณสมบัติของแม่สีหลักหรือแม่สีวัตถุ	47
3	แสดงคุณสมบัติของแม่สีขั้นที่สอง	47
4	แสดงคุณสมบัติของแม่สีขั้นที่สาม	48
5	แสดงสีตามธรรมชาติ 12 สี	49
6	แสดงสีที่มีวรรณะเป็นสีร้อน	50
7	แสดงสีที่มีวรรณะเป็นสีเย็น	51
8	แสดงสีที่เป็นคู่ตัดกัน	51
9	แสดงสีที่กลมกลืนกัน	52
10	ภาพสไลด์ขนาด 3 $\frac{1}{4}$ " x 4"	56
11	ภาพเครื่องฉายกระจกภาพ	56
12	ภาพสไลด์ชนิด 1 กรอบภาพ, ชนิด 2 กรอบภาพ และชนิดสี่เหลี่ยมจัตุรัส	57
13	ภาพเครื่องฉายสไลด์ชนิด 2" x 2"	59
14	ภาพแสดงการเก็บสไลด์	68
15	แสดงทิศทางของฟิล์มสตริปชนิด Double Frame	69
16	แสดงทิศทางของฟิล์มสตริปชนิด Single Frame	70
17	แสดงเครื่องฉายฟิล์มสตริป	72